

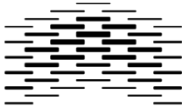

HØGSKOLEN I OSLO
OG AKERSHUS

08.06.2017

Parlamentarisme

Styringsordning i Oslo kommune i et rettslig perspektiv

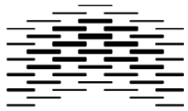

- 1. Parlamentarisme i kommunal sammenheng**
 - Hva det er, hvorfor, utviklingen
- 2. Parlamentarisme i Oslo kommune**
 - Organisasjonskart
 - Kort om bystyrekomiteer og ordfører
- 3. Rettslig relasjon mellom bystyret og byrådet**
 - Bystyrets rolle ved etablering av byrådet
 - Mistillit
 - Byrådet som leder av administrasjonen
 - Delegasjon
 - Overordnet tilsyn
 - Innsyn
- 4. Vurderinger og oppsummering**

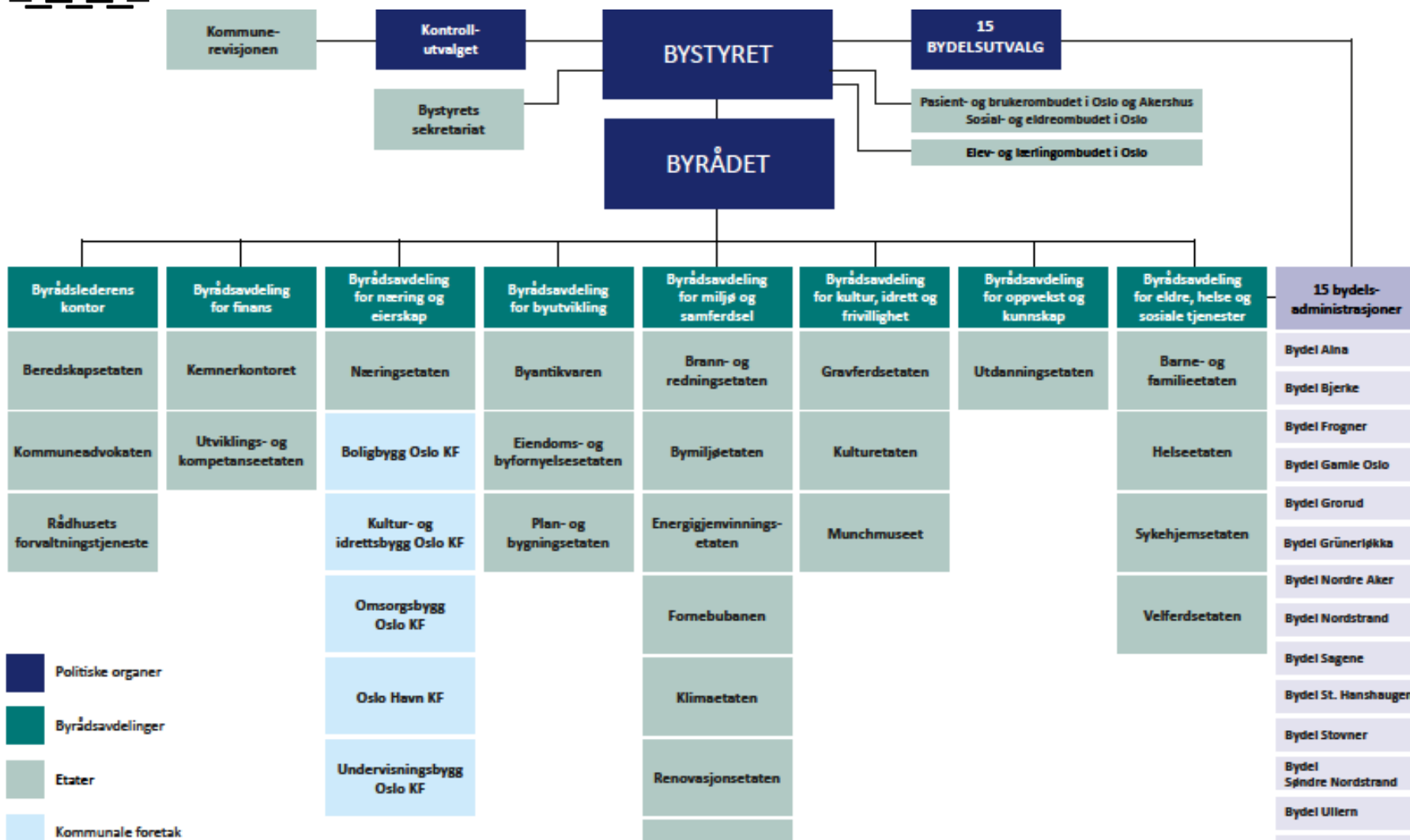
Parlamentarisme i kommunal sammenheng

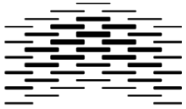
- Kommunestyret er kommunens øverste organ, jf. koml. § 6
- Kommunestyret velger/utpeker et byråd (kommuneråd) som kommunens utøvende organ = øverste leder av administrasjonen
- Byråd er hele tiden avhengig av kommunestyreflertallets aksept
- Forholdet til nasjonal parlamentarisme
- Fordeler og ulemper
- Utviklingen

Utviklingen av kommunal parlamentarisme

- 1837: Formannskapssystemet etablert
- 1985: Parlamentarismesystemet etablert gjennom en generell midlertidig parlamentarismelov vedtatt etter initiativ fra Oslo kommune
- 1992: Parlamentarisme vedtas som en alternativ styringsform i ny kommunelov
- 1999: Lovvedtak om endring i retning nasjonal parlamentarisme
- NOU 2016:4 – Foreslår parlamentarismealternativ videreført stort sett som i dagens kommunelov

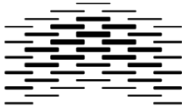
Rettslig relasjon mellom bystyret og byrådet

- Bystyrets rolle ved etablering av byrådet
- Mistillit
- Byrådet som leder av administrasjonen
- Delegasjon
- Overordnet tilsyn
- Innsyn

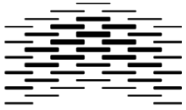
Bystyrets rolle ved etablering av byrådet

- Utpekingsordning: Bystyret v/ordfører gir en byrådsleder kandidat i oppdrag å danne byråd
- Funksjonstid avhengig av parlamentarisk situasjon til enhver tid
- Byrådsleder kandidaten setter selv sammen sitt kollegium både når det gjelder antall og personer og har i hele funksjonstiden herredømme over rådets sammensetning
- Flertallsbyråd eller mindretallsbyråd
- Kontraktsparlamentarisme

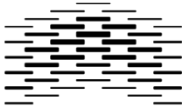
Mistillit

- Byrådet må gå dersom bystyret treffer vedtak om det
- Negativ parlamentarisme
- Kabinettspørsmål
- Hele byrådet eller den enkelte byråd

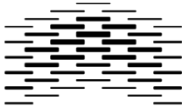
Byrådet som leder av administrasjonen

- Bystyret er formell arbeidsgiver
- Byrådet lederansvar for hele den samlede administrasjonen = forsvarlig utredning av saker før det fattes vedtak og at fattede vedtak iverksettes
- Den enkelte byråd har fått lederansvar for «sin del» av administrasjonen
- Hver byrådsavdeling fungerer som sekretariat for politisk ledelse og har en kommunaldirektør som øverste administrative ansatte

Bystyrets delegasjon til byrådet

- Kommuneloven gir regler om adgang til delegasjon
- Bystyret har som øverste organ i utgangspunktet all beslutningsmyndighet
- Byrådet har ikke beslutningsmyndighet etter lovgivningen, men er avhengig av å få slik myndighet delegert
- Vid adgang til delegasjon til byrådet; - «i alle saker hvor ikke annet følger av lov»
- Bare bystyret kan delegere til byrådet
- Sentrale beslutninger må bystyret vedta - delegasjonsforbud
- Byrådet har adgang til å delegere myndighet i enkeltsaker og i typer av saker som ikke er av prinsipiell betydning
- Bystyret har plikt til å vedta reglement for delegasjon av avgjørelsesmyndighet minst en gang i valgperioden
- Bystyret behandlet delegasjonsreglementet siste gang i august 2016

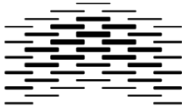
Delegasjonsvedtak i Oslo kommune

- Styringsordningen i Oslo – følger i hovedsak to styringslinjer, en til byrådet og en til bydelsutvalgene.
- Bydelsadministrasjonen er dels underlagt bydelsutvalgene og dels byrådet
- Bystyret i Oslo har valgt å utnytte den vide adgangen til delegasjon til byrådet
- Bystyret har gitt få begrensninger i byrådets adgang til å delegerer myndighet til enkeltbyråder
- Hvordan delegeres det?
- Byrådet som overordnet de kommunale foretakene

Bystyrets tilsyn med byrådet

- Generelt lovfestet tilsynsansvar
- Overordnet tilsyn – eks. fastlegge rammebetingelser for kontrollutvalget
- Kontrollere at virksomhet drives økonomisk forsvarlig og i tråd med lover, regler, avtaler, vedtak etc.
- Ivaretas av den enkelte bystyrekomite innen de ulike saksfelt

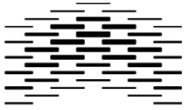

Bystyrets innsynsmulighet

- Lukkede møter i byråd

Byrådskonferanse

Byrådsmøte

Bystyrets innsyn i saksdokumenter

- Generell rett til innsyn ut fra sitt overordnede tilsynsansvar og som delegerende organ
- Eget innsynsreglement
- Aldri innsynsrett i notater byråder imellom/mellom den enkelte byråd/byrådet
- Notater fra sekretariatet for politisk ledelse (administrasjonen) til bruk for byrådets /byrådets egne forberedende vurderinger kan unntas fra innsyn
- Innsynsretten inntreer først når sak er «ferdigbehandlet» av byrådet

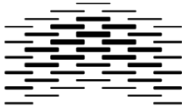

Tidspunkt for innsyn

Byrådskonferanse

Byrådsmøte

- Innsynsretten i saker som byrådet avgir til bystyret inntreer **når byrådets innstilling er avgitt**
- Innsynsretten for saker som ferdigbehandles i byrådet eller på lavere nivå, inntreer **når saken er ferdigbehandlet.**

Oppsummering

- Oslo kommune har vært initiativtaker og «arkitekten» bak den kommunale parlamentarismen slik denne er regulert i kommuneloven
- Kommuneloven åpner for at den kommunale parlamentarismen kan utformes forskjellig
- Den store prinsipielle forskjellen ligger i at det etter kommuneloven ikke gjelder noe maktfordelingsprinsipp
- I Oslo er utformingen i meget stor utstrekning basert på reguleringen av forholdet mellom Stortinget og regjering
- Byrådet i Oslo har fått svært mye makt ved at det leder den samlede kommunale administrasjonen, har innstillingsrett i alle saker som skal til bystyret, og har fått delegert omfattende myndighet